

planlægning og om kortlægning af forureningskilder og planlægning af den fremtidige placering af virksomhed m. v., hvortil der af hensyn til forebyggelse af forurening må stilles særlige beliggenhedskrav. Endvidere er (af boligministeren) fremsat forslag til lov om ekspropriation til boligformål for at sikre, at en iværksat planlægning kan gennemføres.

Regionplanlægningen i de seneste tiår.

I en længere årrække har der adskillige steder i landet været iværksat en egns- eller regionplanlægning gennem et samarbejde mellem de lokale myndigheder. Denne planlægning har ikke været lovbestemt. Organisationsformen har været forskellig fra sted til sted, men i almindelighed har et udvalg bestående af repræsentanter for kommunerne og amtsrådene ledet arbejdet. Der har i en årrække været bevilget statsstøtte til dette egns- og regionplanarbejde, dækkende en tredjedel af udgifterne, men dette tilskud er bortfaldet pr. 1. april 1970 i forbindelse med kommuneinddelingsreformen. Et forslag til lov om regionplanlægning blev trukket tilbage i 1963 efter folkeafstemningen om visse andre love.

Egns- og regionplanlægningen svarer i princippet til den kommunale oversigtlige langtidspanlægning i form af dispositionsplaner, men udføres for et langt større geografisk område end en enkelt kommune.

Motiverne til at påbegynde en sådan oversigtlig planlægning inden for et eller flere af de tidligere amter har varieret fra landsdel til landsdel. I de tre hovedstadsamter, hvor egnsplanlægningen efterhånden blev lagt i fastere rammer, var hovedformålet at opnå en dybere og mere omfattende indsigt i betingelserne for fastlæggelse af den bymæssige ekspansion og for at forbedre vilkårene for at bringe bebyggelsesplaner, institutionsbyggeri og planerne for det overordnede trafiknet i overensstemmelse med hinanden. De samme motiver har ligget til grund for egnsplanlægningen i Århus- og Odenseområderne. I de tyndere befolkede egne, hvor udviklingen i byerhvervene har været relativt svag, synes de lokale myndigheders hovedmotiv til at gå i gang med en regionplanlægning — udover en forståelse for nødvendigheden af en oversigtlig arealplanlægning for et større geografisk område — at have været ønsker om også på denne måde at stimulere erhvervsudviklingen og reducere fravandringen af især den erhvervsaktive befolkning.

I *Københavnsegnen* påbegyndtes under den anden verdenskrig udarbejdelsen af en rammeplan for hovedstadsområdets videre udvikling. Arbejdet, som fandt sted i et på initiativ af Dansk Byplanlaboratorium nedsat udvalg og i dettes sekretariat

med støtte fra bl. a. arbejdsministeriet, blev afsluttet ved udsendelsen af egnsplanskitsen af 1947, den såkaldte „fingerplan“. Denne plan blev lagt til grund for den første byudviklingsplan for Københavnsegnen.

I 1958 genoptoges regionplanarbejdet for Storkøbenhavn på opfordring af Hovedstadskommunernes Samråd, og der etableredes et egnsplansekretariat under tilsyn af byplannævnet.

Byplannævnet lod i begyndelsen af 1961 offentliggøre den af egnsplansekretariatet udarbejdede „Principskitse til en Egnspan for Byudviklingen indtil 1980 i Københavns, Frederiksborg og Roskilde Amter“. Principskitsen lagde hovedvægten på en byudvikling vest og sydvest for København i form af meget store byenheder med centre, der skulle aflaste det centrale København. En 1. etapeplan for ca. 10 år blev i 1963 tiltrådt af byplannævnet og har ligget til grund for senere revisioner af byudviklingsplanerne i regionen.

I 1967 overgik egnsplanlægningen på opfordring fra byplannævnet til et af områdets 2 centralkommuner og 3 amtsråd i fællesskab oprettet egnsplanråd. Egnspanrådets planlægningsafdeling har i efteråret 1971 udsendt et oplæg med alternative skitser til en regionplan for hovedstadsområdet for tiden indtil 1985.

For *Århuseggen* udarbejdede Storårhuskommissionen i 1954 en egnsplan for Storårhus. I 1962 nedsattes en egnsplankommission bestående af repræsentanter for 20 kommuner omkring Århus samt Århus og Randers amtsråd. Kommissionen vedtog i 1966 en egnsplan, der indebar en „fingerudvikling“ med hovedvægten lagt på nord- og sydvestretningerne, hvor også store centerdannelser blev foreslået etableret. Egnspankommissionen har siden bidraget til koordineringen af den kommunale planlægning i egnen og iværksat yderligere undersøgelser vedrørende vandforsyningen, universitetsplaceringen, lufthavnsplaceringen m. v.

For *de 3 tidligere norrøjske amtskommuner* — Ålborg, Hjørring og Thisted — besluttede kommunalbestyrelserne og amtsrådene i 1961 at iværksætte en regionplanlægning. Det nedsatte regionplanudvalg lod i 1966 offentliggøre en af et konsulentfirma udarbejdet regionplanskitse, i hvilken man foreslog væksten koncentreret i regioncentret Ålborg, 3 vækstområder (Frederikshavn, Hjørring-Hirtshals og Thisted-Hanstholm) samt 10 oplandscentre. Skitsens konklusioner blev i det store og hele positivt modtaget. Regionplanudvalget blev ophævet den 1. april 1970 og udsendte da „Regionplan-status for Nordjylland 1970“, der bl. a. indeholder nogle tanker om arbejdets videreførelse i den nordjyske